

T Á J É K O Z T A T Ó *
*az államháztartás központi alrendszerének
2018. szeptember végi helyzetéről*

2018. október

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

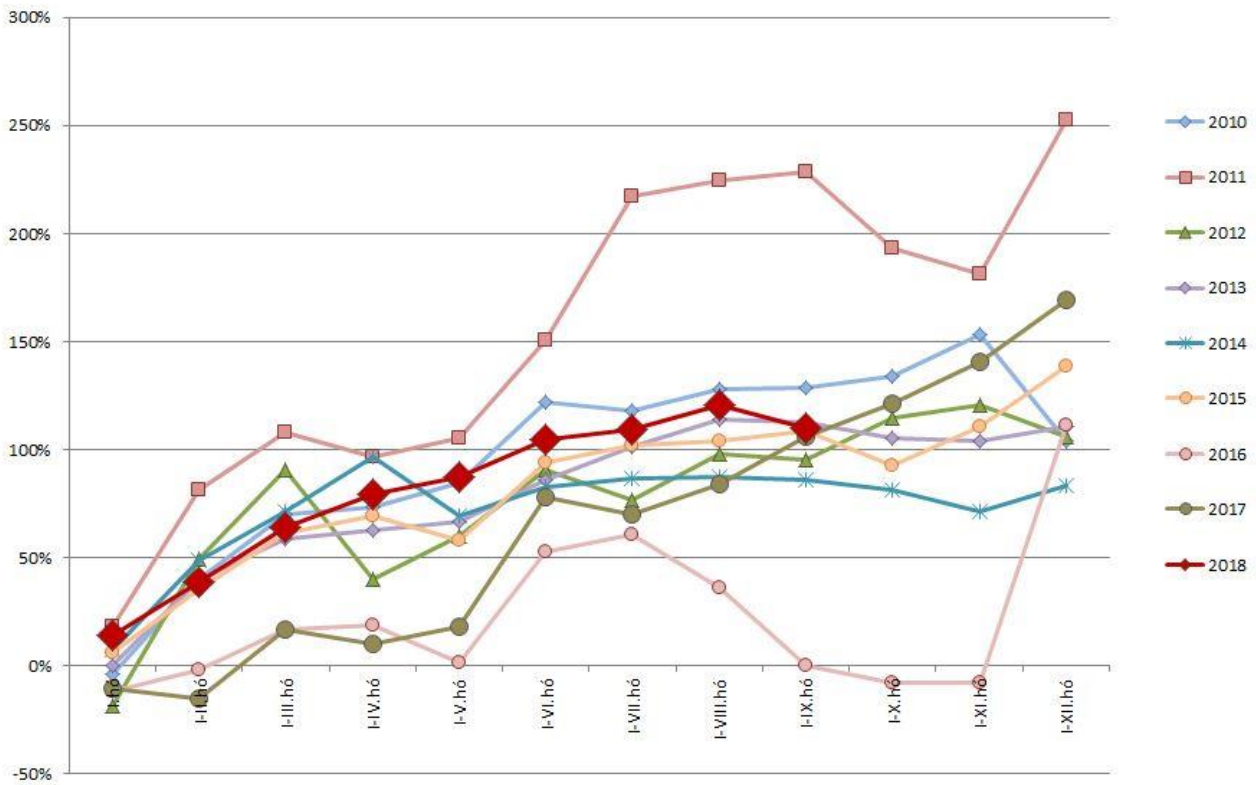
A gazdaság teljesítményének eredményeként emelkedő költségvetési bevételek változatlanul biztosítják az államháztartás stabilitását, miközben lehetővé teszik az egyes társadalompolitikai célok megvalósítását, valamint a hazai és uniós fejlesztések finanszírozását. Az év egészére nézve a kormány továbbra is 4% feletti gazdasági bővüléssel és 2,4%-os GDP-arányos hiánycéllal számol.

A magyar gazdaság kiegyensúlyozott és dinamikus növekedési pályán van, amit egyértelműen bizonyít, hogy az idei második negyedévben 4,9%-kal bővült a hazai GDP. Ehhez a kormány gazdaságpolitikai intézkedései döntően járultak hozzá: a hatéves bérmegállapodás, a foglalkoztatáspolitikai és gazdaságfehérítő lépések, melyeknek köszönhetően a költségvetés bevételei jelentősen emelkednek.

Ennek nyomán 2018 első kilenc hónapjában az általános forgalmi adóból származó bevételek 377,9 milliárd forinttal, a jövedéki adóból származó bevételek 77,3 milliárd forinttal, a személyi jövedelemadóból származó bevételek 188,5 milliárd forinttal, a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulékok pedig 205,3 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának adatait. A bevételi oldalról kiemelhető még, hogy 2018 szeptemberében 157,9 milliárd forint uniós bevétel érkezett a költségvetésbe, ezzel mintegy 341 milliárd forintra emelkedett az első kilenches uniós bevétel összege. Az év hátralévő részében több százmilliárd forint várható Brüsszelből. A kiadások között továbbra is jelentős tételt jelentenek az uniós kiadások és a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések támogatása (például Modern Városok Program, Egészséges Budapest Program, egyéb beruházási programok).

Az államháztartás központi alrendszere 2018. szeptember végéig 1496,5 milliárd forint deficittel zárt. Ezen belül a központi költségvetés hiánya 1542,9 milliárd forint volt, az elkülönített állami pénzalapok 24,4 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai pedig 22,0 milliárd forintos többletet mutattak. Idén szeptemberben a központi alrendszer 149,8 milliárd forintos többletet ért el, mely nagyságrendileg megegyezik a Bizottság által a nemzeti büdzsébe szeptember hónapban átutalt összegekkel.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

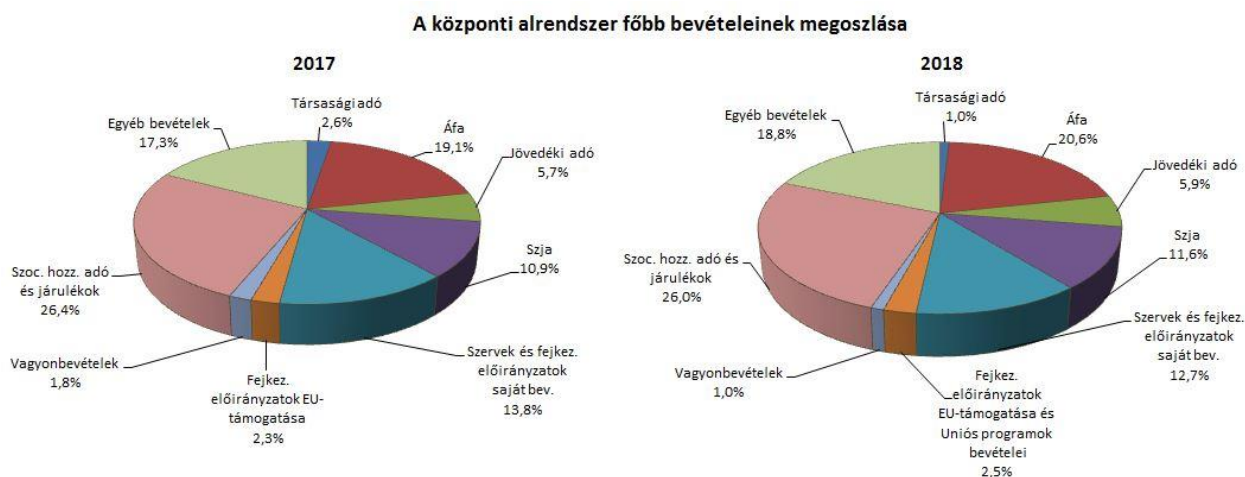
Az államháztartás központi alrendszerének 2018. szeptember végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	2017. évi tény milliárd forintban (1)	2017. I-IX. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2018. évi törvényi előirányzat milliárd forintban (1)	2018. I-IX. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-1 763,0	-1 281,2	72,7	-1 311,4	-1 542,9	117,7
bevétel:	13 178,5	8 613,4	65,4	12 553,8	9 234,1	73,6
kiadás:	14 941,5	9 894,6	66,2	13 865,2	10 777,0	77,7
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	72,5	106,9	147,4	-49,3	24,4	
bevétel:	719,6	494,1	68,7	517,0	376,6	72,8
kiadás:	647,1	387,2	59,8	566,3	352,2	62,2
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-142,9	-62,0	43,4	0,0	22,0	
bevétel:	5 325,2	3 899,5	73,2	5 680,6	4 254,9	74,9
kiadás:	5 468,1	3 961,5	72,4	5 680,6	4 232,9	74,5
Egyenleg összesen	-1 833,4	-1 236,3	67,4	-1 360,7	-1 496,5	110,0
bevétel:	19 223,3	13 007,0	67,7	18 751,4	13 865,6	73,9
kiadás:	21 056,7	14 243,3	67,6	20 112,1	15 362,1	76,4

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2018. szeptember végi 13 865,6 milliárd forint összegű bevételei az előző év azonos időszakához képest 858,6 milliárd forinttal, 6,6%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, a jövedéki adóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Az uniós bevételek is magasabban alakultak az előző év azonos időszakához képest a szeptember havi 157,9 milliárd forintos bevétel eredményeképpen. Elmaradtak viszont az előző év azonos időszakához képest a társasági adóból származó bevételek, az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések, valamint az uniós támogatások utólagos megtérítése.

A bevételek közül a **társasági adó** mérlegsonon az év első kilenc hónapjában 135,5 milliárd forint realizálódott, ami az előző év azonos időszakától 206,0 milliárd forinttal maradt el. A bázisévhez viszonyítva az elmaradást egyrészt a 2017. évi adóelőleg-kiegészítést érintő rendelkezések 2018 januárjára történő jelentős áthúzódnása magyarázza, másrészt lényegesen csökkent a növekedési adóhitel-befizetések összege.

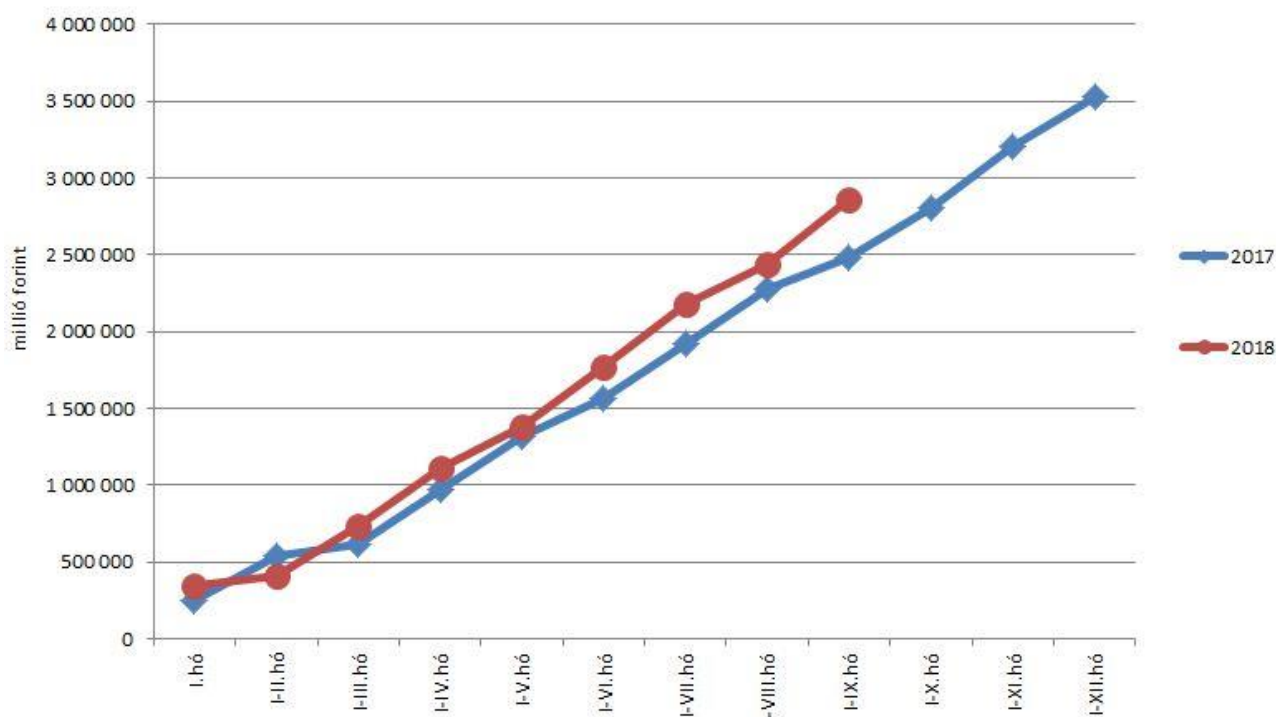
Az **egyéb központosított bevételekből** szeptember végéig összesen 365,1 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi előirányzat 78,7%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 134,8 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	59 358,2	68 151,6	8 793,4	114,8
Környezetvédelmi termékdíjak	43 639,3	42 946,4	-692,9	98,4
Vízkeszletjárulék	9 021,9	9 288,7	266,8	103,0
Hulladéklerakási járulék	7 682,2	10 266,0	2 583,8	133,6
Elektronikus útdíj	126 630,9	134 772,4	8 141,5	106,4
Korkedvezmény-biztosítási járulék	9,1	5,8	-3,3	63,7
Időalapú útdíj	51 023,2	54 280,7	3 257,5	106,4
Bírságok	19 467,2	37 578,4	18 111,2	193,0
Egyéb tételek összesen	8 112,4	7 778,0	-334,4	95,9
Összesen	324 944,4	365 068,0	40 123,6	112,3

Szeptember végéig az **általános forgalmi adóból** 2859,0 milliárd forint bevétel keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 377,9 milliárd forinttal magasabb.

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	4 517,0	5 069,8	552,8	112,2
Kiutalás	2 035,9	2 210,8	174,9	108,6
Egyenleg	2 481,1	2 859,0	377,9	115,2

Az idei év első kilenc hónapjában mind a befizetések, mind a kiutalások felülteljesültek az előző év azonos időszakához képest. A befizetések azonban kiemelkedően, 552,8 milliárd forinttal haladták meg a 2017. évi szeptember végi összeget. A bevétel alakulását befolyásolta, hogy egyaránt növekedett a belföldi, az import és a dohánytermékek utáni áfabevétel. A belföldi befizetések emelkedése elsősorban a kereskedelemhez és a feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigarettaforgalom, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisívi bevétel határozta meg. Az import utáni befizetések növekedésének hátterében a forgalom bővülése áll. Az áfakiutalást jogszabályváltozás is érintette, 2018 januárjától a „jó adózók” kiutalási határideje 45 napról 30 napra csökkent. Összességében elmondható, hogy a 2018. évi áfabevétel ciklikusan alakul majd a megbízható és a kockázatos adózókkal összefüggő minősítéshez köthető kiutalási határidők miatt.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első kilenc hónapjában 820,9 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 77,3 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedéki adó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	469,2	486,4	17,2	103,7
Dohánygyártmány jövedéki adó	206,1	262,9	56,8	127,6
Egyéb termék jövedéki adó	67,9	71,2	3,3	104,9
Import jövedéki adó és energiaadó	0,4	0,4	0,0	100,0
Jövedéki adók összesen	743,6	820,9	77,3	110,4

A dohánytermékek utáni bevételek emelkedésének hátterében elsősorban a nagyobb cigarettaforgalom, a 2018. szeptemberi adómérték-emelés, illetve a jogszabályváltozások miatti alacsonyabb bázisívi bevétel áll. Az üzemanyagok utáni bevétel növekedését elsősorban a magasabb üzemanyag-forgalom indokolja, melyet részben kompenzáltak a bázisív I. negyedévében érvényes magasabb adómértékek. Az egyéb termékek között a szeszesitalok esetében a bevételek növekedésének hátterében a forgalom növekedése áll, melyet részben kompenzált a bázisív eleji magas bevétel, mely a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változásokhoz köthető készletezési hatás eredménye.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel szeptember végéig 172,9 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 11,6 milliárd forinttal magasabb. A növekedés hátterében a pénzforgalmi szolgáltatók és a Kincstár egyaránt magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első kilenc hónapjában 1607,2 milliárd forint volt, amely 188,5 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetésnövekedés. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások alakulását a következő táblázat részletezi:

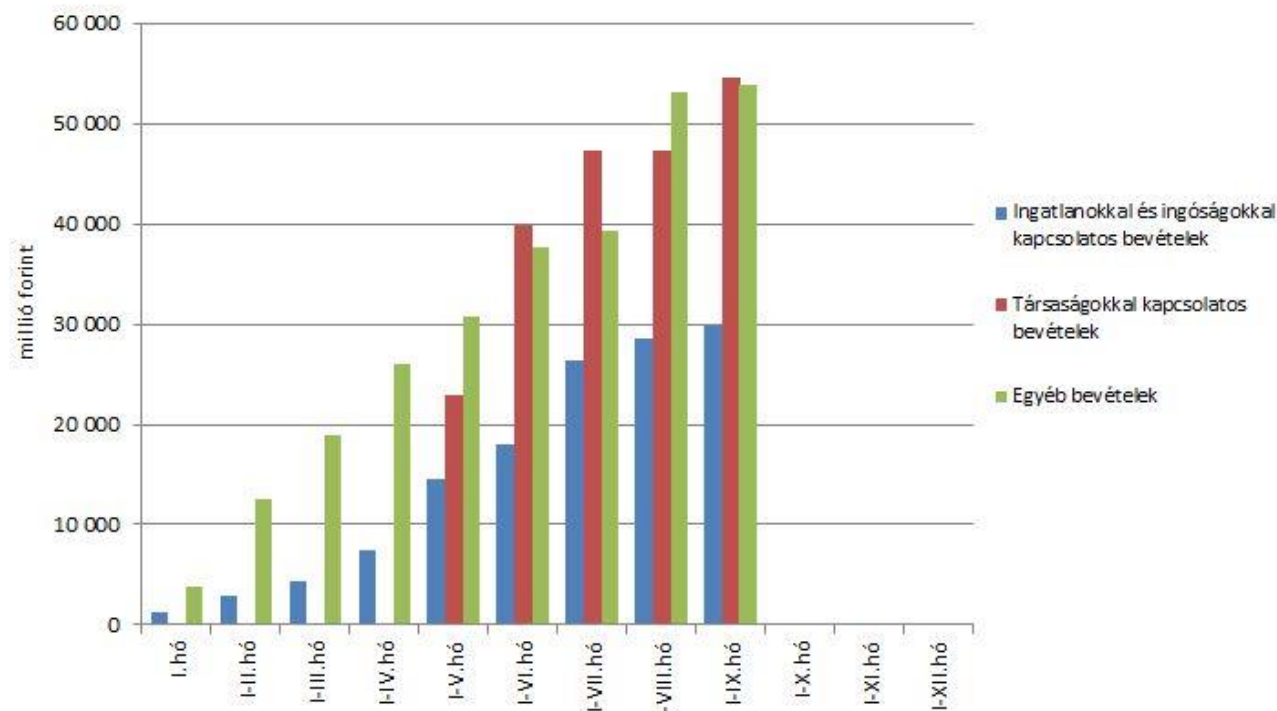
Személyi jövedelemadó bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 516,6	1 716,5	199,9	113,2
Kiutalás	97,9	109,3	11,4	111,6
Egyenleg	1 418,7	1 607,2	188,5	113,3

A **„Központi Maradványalapba történő befizetések”** mérlegsorra a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok az év első kilenc hónapjában összesen 198,1 milliárd forint maradványt fizettek be.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** kilenchiavi halmozott összege 138,1 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2018. évben

A 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az uniós bevételek az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az „**Uniós programok bevételei**” mérlegsoron kerül sor. Erre a mérlegsorra szeptember végéig 340,9 milliárd forint bevétel érkezett. A keletkezett bevételek túlnyomó része a Széchenyi 2020 Operatív Programokhoz, valamint a Vidékfejlesztési Programhoz kapcsolódik.

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” soron 2018 szeptemberéig nem keletkezett bevétel. Az idei évre tervezett bevétel éven belüli eloszlása a 2007-2013-as időszaki programok zárásának függvénye.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó I-IX. havi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	Az alap I-IX. havi bevételén belüli aránya (%)	2018. I-IX. hó	Az alap I-IX. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2 196,9	94,4	2 429,8	97,1	232,9	110,6
Egészségbiztosítási Alap	963,0	61,2	1 030,7	58,8	67,7	107,0
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	275,2	69,9	146,9	55,8	-128,3	53,4
Összesen	3 435,1		3 607,4		172,3	105,0

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-IX. havi bevételeinek döntő része, 97,1%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy megváltozott a szociális hozzájárulási adó megosztási aránya, a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése az előző évhez képest 71,61%-ról, 79,5%-ra emelkedett. 2018-ban megváltozott az adó mértéke is, amely a 2017. évi 22,0%-ról 19,5%-ra csökkent. Az I-IX. havi bevételek 232,9 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakában befolyt szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételeket. A bevételnövekedést a megosztási arálynak a Nyugdíjbiztosítási Alap javára végrehajtott emelése, és az előző év azonos időszakához képest bekövetkezett bruttókereset-növekedés együttes hatása eredményezte. A biztosítottak által fizetett nyugdíjjárulék – amelyet nem érint a megosztási arány módosítása – az év első kilenc hónapjában 114,2 milliárd forinttal magasabb összegben, 13,1%-kal nagyobb mértékben teljesült a tavalyi azonos időszakhoz képest. A jelentős mértékű bevételnövekedést a bériáramlást ösztönző kormányzati intézkedések, programok (minimálbér-emelés, szakmai bérminimum emelése, életpályaprogramok, az egészségügyben dolgozók előrehozott béremelése stb.) eredményezték.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó 2018. évi első kilenckhavi bevétel az alap összes bevételének 58,8%-át tette ki, és 67,7 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakában ilyen jogcímen befolyt bevételeket. Az Egészségbiztosítási Alap változatlan megosztási aránnyal részesül a

szociális hozzájárulási adóból. A bevételek alakulásánál figyelembe kell venni, hogy a szociális hozzájárulási adó mértéke 2,5 százalékponttal csökkent 2018. januártól, továbbá az előző év azonos időszakához képest bruttókereset-növekedés következett be.

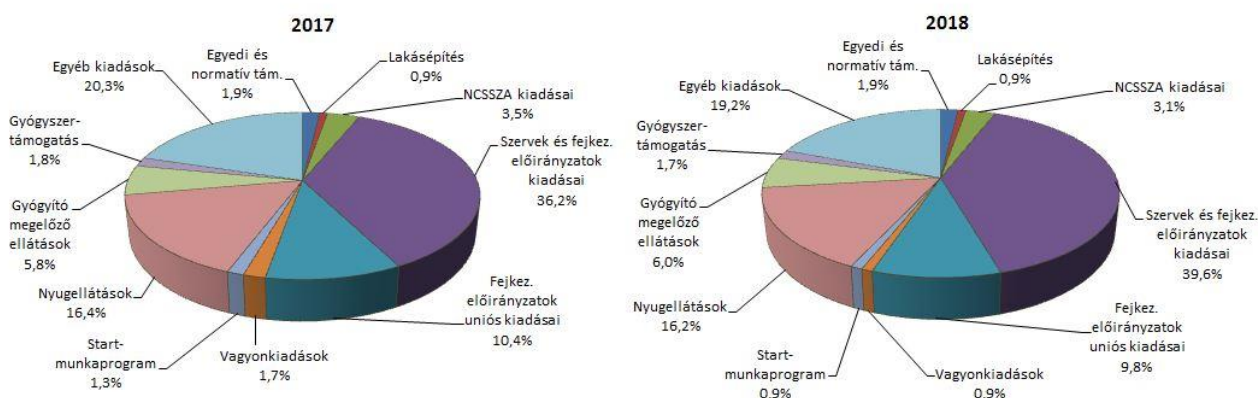
Tavaly az év első kilenc hónapjában a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapnak** (NFA) a szociális hozzájárulási adóból 144,9 milliárd forint bevétele származott. Az NFA 2018-tól már nem részesül e bevételből. Idén szeptember végéig az egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék NFA-t megillető hányada 146,9 milliárd forintot tett ki, mely 16,6 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának az összegét.

Az Egészségbiztosítási Alap 2018. első kilenchi összes bevételeinek 7,7%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel. 2018. I-IX. hónapjában az alapnak ebből 134,6 milliárd forint bevétele keletkezett, amely a 2017. január-szeptember havi bevételtől 2,1 milliárd forinttal maradt el. E bevétel alakulásában szerepet játszik a 22,0%-os mértékű egészségügyi hozzájárulás ez évi 2,5 százalékpontos csökkentése.

2. A FŐBB KIADÁSOK

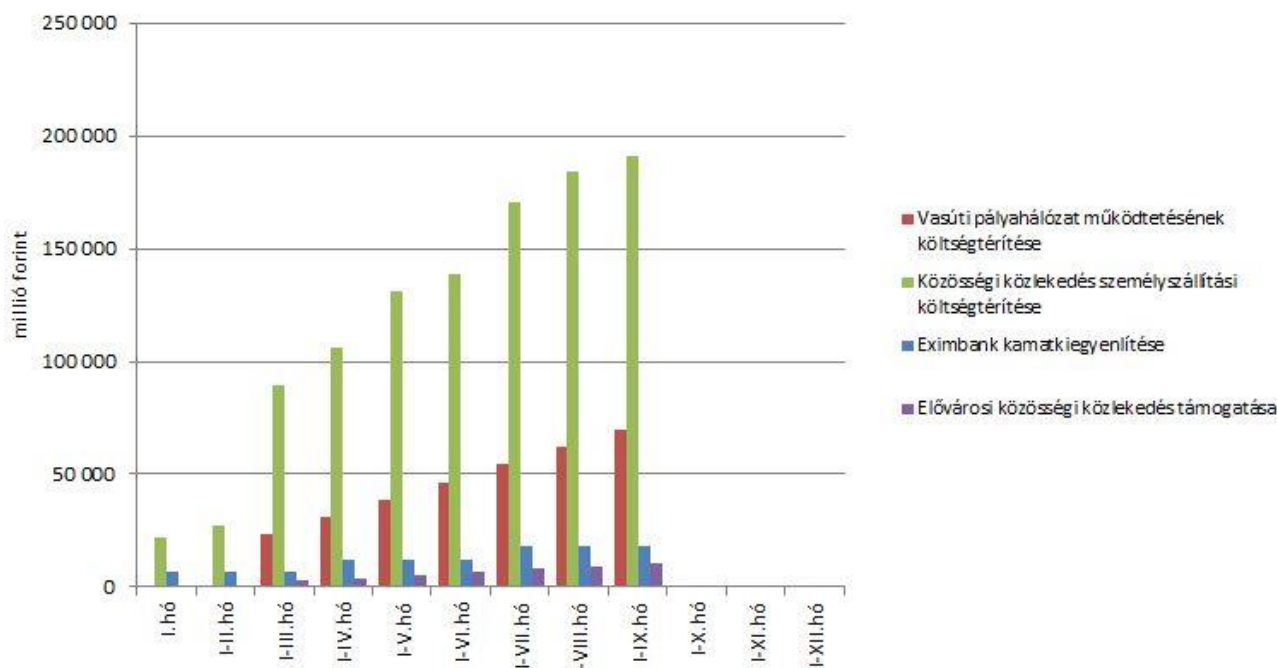
A központi alrendszer 2018. szeptember végi 15 362,1 milliárd forint összegű kiadásai 1118,8 milliárd forinttal, 7,9%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában. Ezen belül jelentősen emelkedtek az előző év első kilenc hónapjához képest a költségvetési szervek kiadásai, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásai, valamint a nyugellátásokra és a gyógyító-megelőző ellátásra fordított összegek is.

A központi alrendszer főbb kiadásainak megoszlása

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első kilenc hónapjában 289,7 milliárd forintot tettek ki, amely összeg 8,7%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékét. A különbség döntően a közösségi közlekedés személyszállítási, valamint a vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés időszakosan magasabb összegű kifizetéseire vezethető vissza. A kiadások meghatározó tételeit jelentő közösségi közlekedés személyszállítási és vasúti pályahálózat-működtetési költségtérítés, valamint az elővárosi közösségi közlekedés támogatása kapcsán közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyenlítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizet az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2018. évben

A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások az év első kilenc hónapjában 132,7 milliárd forintot tettek ki, amely 10,5 milliárd forinttal magasabb a korábbi év azonos időszakának teljesülésénél. Az eltérést elsősorban a Családi Otthontermelési Kedvezményt, az adó-visszatérítési támogatást és a jelzáloglevelek kamattámogatását igénybe vevők létszámának változása, valamint az elszámolási szabályok miatti kifizetések gyakorisága magyarázza. Ezenfelül a kifizetéseket az árfolyam- és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A főbb támogatásokat az alábbi táblázat részletezi:

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	311,6	303,3	-8,3	97,3
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	241,7	232,8	-8,9	96,3
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	47,2	47,3	0,1	100,2
<i> gyermeknevelési támogatás</i>	8,7	8,7	0,0	100,0
<i> életkezdési támogatás</i>	5,1	5,8	0,7	113,7
Korhatár alatti ellátások	70,6	69,5	-1,1	98,4
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	13,9	13,6	-0,3	97,8
<i> szolgálati járandóság</i>	56,7	55,9	-0,8	98,6
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	95,3	93,0	-2,3	97,6
<i>Ebből:</i>				
<i> járásai szociális feladatok ellátása</i>	47,8	45,3	-2,5	94,8
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	25,9	26,2	0,3	101,2
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	11,1	11,6	0,5	104,5
Különféle jogcímen adott térítések	17,8	17,2	-0,6	96,6
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	12,4	11,8	-0,6	95,2
Összesen	495,3	483,0	-12,3	97,5

A **családi támogatásokra** idén az év első kilenc hónapjában összesen 303,3 milliárd forintot fordítottak, amely a 2017. évi szeptember végi kiadásoktól 2,7%-kal maradt el. Ezt döntően a családi pótlékra kifizetett összeg (232,8 milliárd forint) előző évhez viszonyított mérséklődése okozta. Ennek oka, hogy a korábban elindult Népesedéspolitikai Akció ugyan hatékonyan segíti elő a kedvező demográfiai folyamatokat, azonban a támogatási rendszerbe belépők számának folyamatos növekedése nem tudja kompenzálni a korábbi évek kedvezőtlen folyamatai következtében kilépők miatti létszámkiesést. A szeptember hónap vonatkozásában kiemelhető, hogy a családtámogatási törvény végrehajtási rendeletének (223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet) megfelelően, az iskolakezdés megkönnyítése érdekében – hasonlóan az előző évhez – a családi pótlék, a gyermekgondozást segítő ellátás, a gyermeknevelési támogatás és az anyasági támogatás szeptemberben esedékes összege már augusztusban kifizetésre került az érintett családok részére. Az életkezdési támogatásra kifizetett összeg (5,8 milliárd forint) az idei év első kilenc hónapjában 0,7 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző év azonos időszakában. Ennek hátterében az áll, hogy a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvénynek megfelelően mindig a tárgyévet megelőző évi fogyasztói árindex mértékével megegyező mértékű kamat kerül jóváírásra az életkezdési letéti számlákon nyilvántartott követelések után.

A **korhatár alatti ellátásokra** 2018. szeptember végéig 1,1 milliárd forinttal kevesebb összeget fordítottak, mint az előző év azonos időszakában. Az ellátásokra kifizetett összeg csökken, mivel az ellátottak betöltik a nyugdíjkorhatárt, és öregségi nyugdíjra válnak jogosulttá. Az adatok tartalmazzák ezen ellátások januárban végrehajtott emelésének (a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint végrehajtott 3,0%-os emelés, továbbá a 2017. novemberi 0,8%-os kiegészítő emelés beépítése) a hatását is.

Idén az év első kilenc hónapjában a **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra** kifizetett összeg 2,3 milliárd forinttal maradt el az egy évvel korábbi kiadástól. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokon belül a legnagyobb összeget (45,3 milliárd forint) a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely 2,5 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszaka kifizetésénél. Ebből az előirányzatból kerül folyósításra a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, az abban részesülők létszáma – köszönhetően a kedvező munkaerőpiaci folyamatoknak – csökkenést mutat. Egyéb kisebb ellátásoknál (például mezőgazdasági járadék, házastársi pótlék) is kismértékű csökkenés látható, figyelemmel arra, hogy ezek kifutó jellegű ellátások. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre fordított összeg (11,6 milliárd forint) viszont 0,5 milliárd forinttal magasabb volt az előző évi kifizetésnél. Ezeket az ellátásokat a nyugdíjakra vonatkozó szabályok szerint kell emelni, így az adatok tartalmazzák az ellátások januárban végrehajtott emelésének hatását, továbbá a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó, politikai rehabilitációs célú nyugdíj-kiegészítésekkel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 28/2017. (II. 13.) Korm. rendeletben előírt 40,0%-os emelés hatását is. Idén az év első kilenc hónapjában a fogyatékosági támogatásra 26,2 milliárd forintot fizettek ki, amely – alapvetően a januárban végrehajtott emelés következtében – 0,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának teljesítését. Hasonlóan az előző évhez, a fogyatékosági támogatás esetében is a szeptemberben esedékes ellátás már augusztusban kifizetésre került.

A **különbéle jogcímen adott térítések** 2018. szeptember végéig 17,2 milliárd forintot tettek ki, kismértékben elmaradva az előző évi kilenchravi teljesítéstől. A térítéseken belül a legnagyobb összeget, 11,8 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2018. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 705,4 milliárd forint állami támogatást biztosít, ami a 2017. évi 641,1 milliárd forintos eredeti törvényi előirányzatnál 64,3 milliárd forinttal magasabb. E többlet szolgál fedezetül egyrészt a minimálbért és garantált bérminimumot érintő intézkedésekre és szociális hozzájárulási adócsökkentésre 19,0 milliárd forint értékben, másrészt egyéb bérintézkedésekre (pl. polgármesterek béremelésére, óvodai segítők 7+3%-os béremelésére, óvodapedagógusok minősítésének többletköltségére, szociális béremelésekre, kulturális illetménypótlékra) 25,1 milliárd forint értékben, ezenfelül egyéb feladatokra (kiemelt fejlesztési többletekre, bölcsődei feladatfinanszírozás kialakításának többlettámogatására, egyéb kisösszegű pluszforrásokra) 20,2 milliárd forint értékben.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

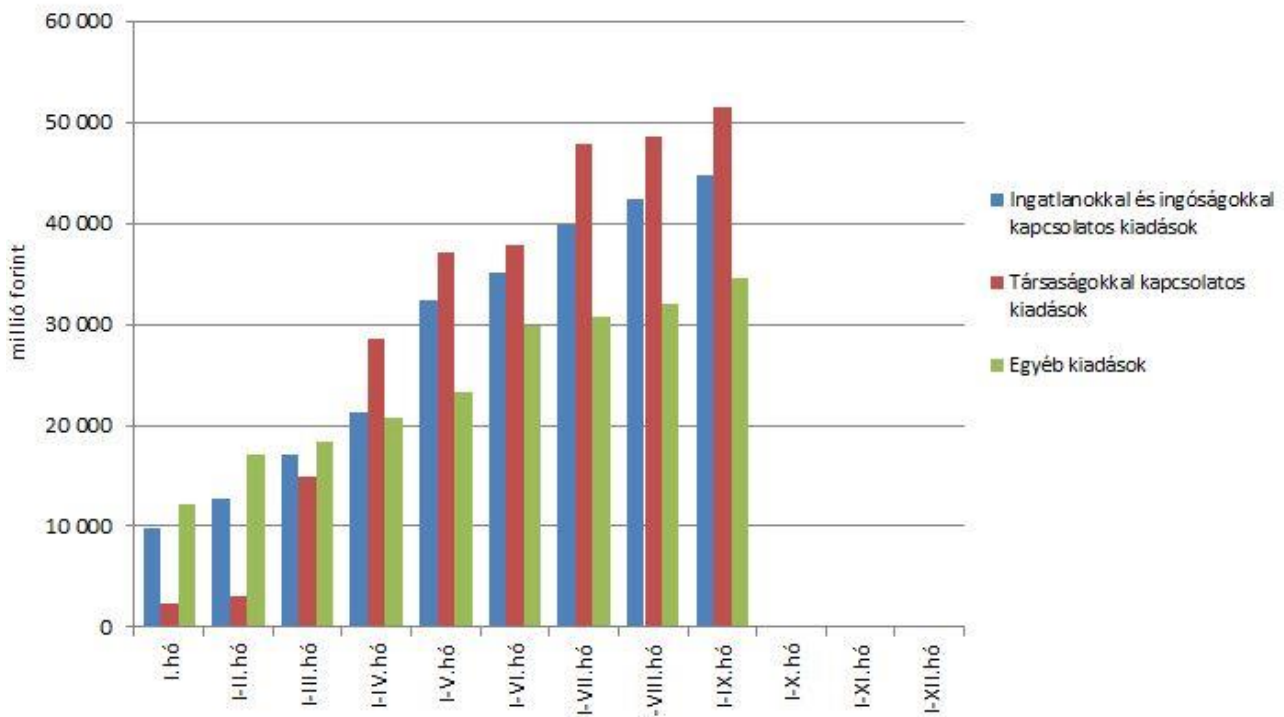
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	422,7	451,0	28,3	106,7
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	115,5	117,3	1,8	101,6
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	131,3	135,8	4,5	103,4
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása</i>	151,5	168,4	16,9	111,2
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	24,4	29,5	5,1	120,9
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	34,1	40,6	6,5	119,1
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	3,6	2,4	-1,2	66,7
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	47,2	60,1	12,9	127,3
Összesen	507,6	554,1	46,5	109,2

A „**Hozzájárulás az EU költségvetéséhez**” mérlegsoron a 2018 szeptember végéig teljesített kiadás 235,4 milliárd forint, ami a törvényi előirányzat 76,0%-a, és a tervezetnek megfelelően alakult. A hozzájárulás 43,7 milliárd forinttal haladta meg a 2017. év azonos időszakában teljesített összeget.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** kilenchravi halmozott összege 130,8 milliárd forint volt, melynek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2018. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely szeptember végéig 138,5 milliárd forintban alakult. Ezen kiadás az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 47,0 milliárd forinttal maradt el.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 2484,5 milliárd forint. Az I-IX. havi kifizetések tartalmazzák az év elején végrehajtott emeléseket, azaz a nyugdíjakra beépült 2017. évi novemberi 0,8%-os kiegészítő, illetve az arra számított januári 3,0%-os nyugdíjemelések összegét. Az előző év azonos időszakához képest így a költségvetés nyugdíjakra 143,8 milliárd forinttal, azaz 6,1%-kal költött többet. Ezen belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 131,6 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 6,1 milliárd forinttal több pénz került kifizetésre, mint az előző év azonos időszakában.

Az **Egészségbiztosítási Alap** 2018. első kilenchiavi összes kiadásának 27,6%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2017. I-IX. hó	2018. I-IX. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	454,2	481,0	26,8	105,9
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantság, rehabilitációs ellátások</i>	221,6	213,1	-8,5	96,2
<i>Gyermekgondozási díj</i>	112,4	131,3	18,9	116,8
<i>Táppénz</i>	72,5	84,5	12,0	116,6

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 914,9 milliárd forint volt az év első kilenc hónapjában, ez 93,7 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak kiadása. Az előző év azonos időszakához viszonyított növekedésben szerepet játszanak az egészségügyi ágazatban végrehajtott béremelések (a szakdolgozókat és orvosokat érintő 2017. novemberi béremelés, továbbá a szakdolgozók tekintetében a 2018. novemberi béremelés januárra történő előrehozása), valamint a háziorvosi és fogászati ellátás finanszírozásának növekedése. (Ez utóbbiak szerint a háziorvosi szolgálatok rezsitámogatásának havi összege 2017. II. félévében, majd ezt követően 2018 márciusában további 130-130 ezer forinttal emelkedett, a fogászati alapellátásnál bevezetésre került a havi 130 ezer forint rezsitámogatás.)

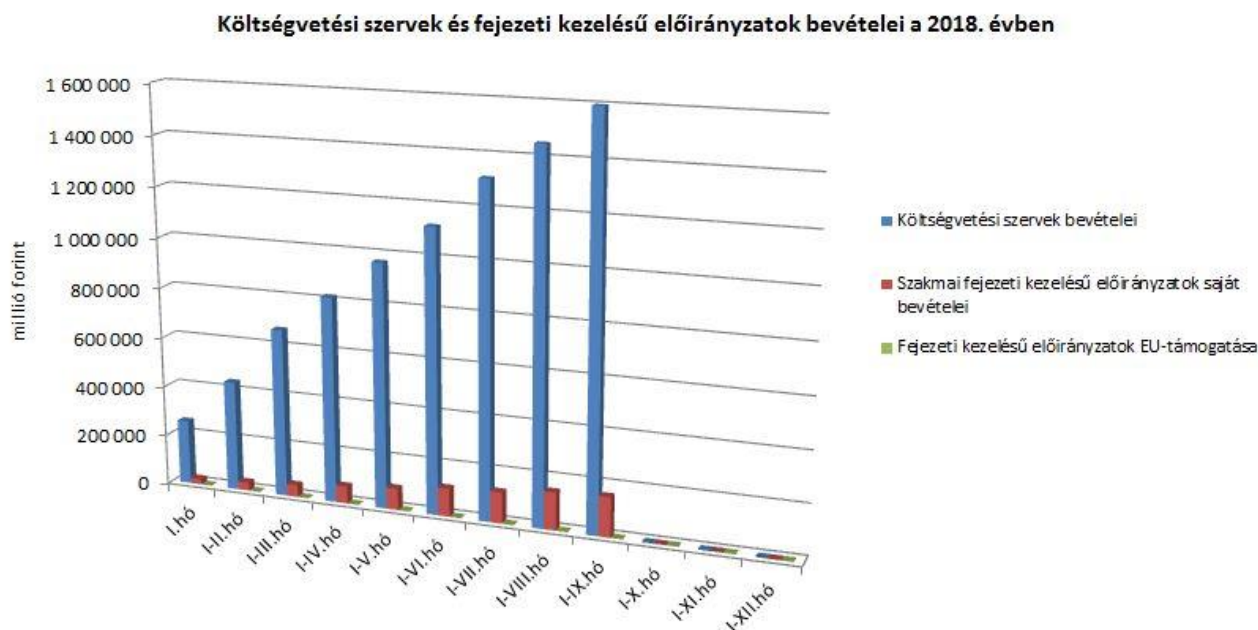
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

2018 első kilenc hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1596,6 milliárd forintot tettek ki, amelyek 0,8%-kal voltak magasabbak a 2017. évi szeptember végi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 669,1 milliárd forint a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás, 241,3 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, valamint 53,0 milliárd forint jóváírás az Országos Rendőr-főkapitányság részére a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, illetve a „Belső Biztonsági Alap” törvényi sorokról. A két év első kilenchesi bevételei közötti eltérést okozó számos tényező közül kiemelhető a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által az egészségügyi intézményeknek utalt támogatás.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek** összege 2018 első kilenc hónapjában 158,3 milliárd forint volt, mely 57,7 milliárd forinttal alacsonyabb az előző évi szeptember végi bevételekhez képest. „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysorra a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan idén 14,5 milliárd forint bevétel érkezett, az ilyen jellegű bevétel a tavalyi év azonos időszakában ennél jóval magasabb volt. Ezenfelül 48,0 milliárd forintot tett ki az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára visszautalt összeg.

A **„Fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása”** mérlegsorra 2018. szeptember végéig csak minimális összegű (0,5 milliárd forint) bevétel érkezett, mivel a 2018. évi költségvetési törvénnyel összhangban az **uniós bevételek** az idei évtől a támogatást nyújtó uniós előirányzatok helyett a költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetébe érkeznek, így ezek kimutatására az **„Uniós programok bevételei”** mérlegsoron kerül sor.

A 2018. évi szeptember végi, együttesen több mint 1755 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

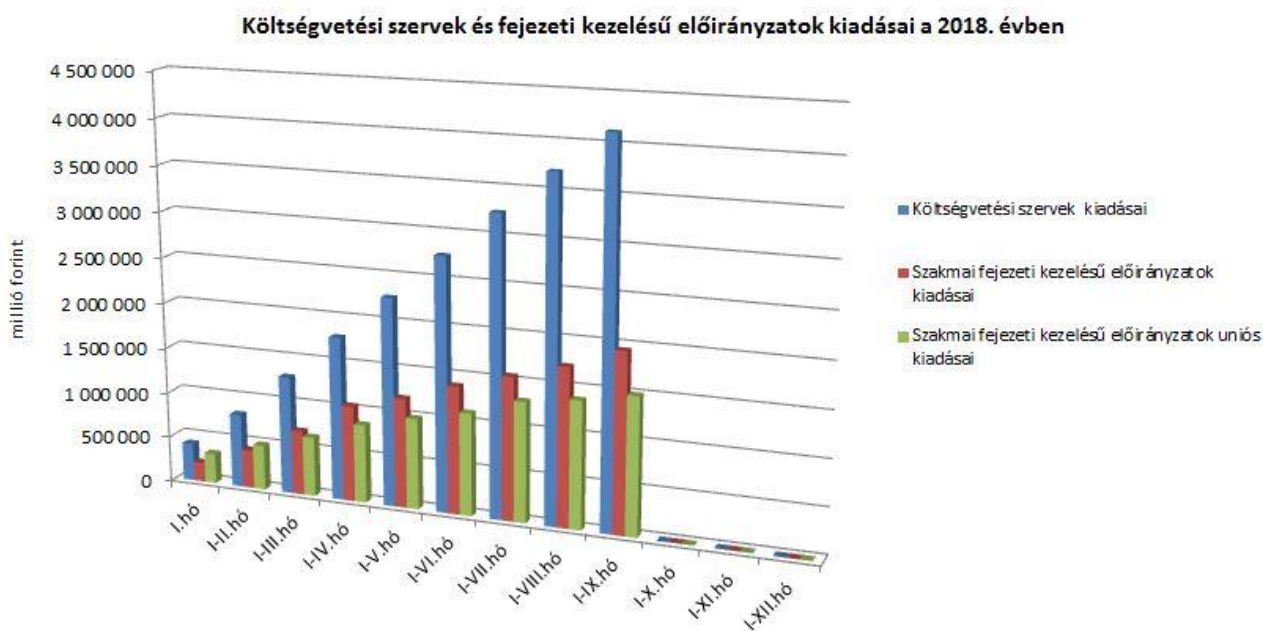
2018 első kilenc hónapjában a költségvetési szervek kiadásai 4126,9 milliárd forintot tettek ki, ez 15,3%-kal magasabb a 2017. évi szeptember végi kiadásoknál. Az intézmények teljesítéséből 2328,3 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, valamint a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, mely 192,8 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év első kilenchezavi e célú kiadás. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 69,9 milliárd forint az Országos Rendőr-főkapitányságnál, 37,3 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál, 35,1 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatala központi költségvetéséből szolgáltatások kifizetésére, 27,7 milliárd forint a Magyar Államkincstárnál az étkezési Erzsébet-utalvány nyugdíjasok, nyugdíjszerű ellátásban részesülők részére történő biztosítása érdekében, 27,2 milliárd forint a NAV-nál, döntően informatikai eszközök beszerzésére, 18,4 milliárd forint a Klebelsberg Központnál, mintegy 45 ezer notebook beszerzése érdekében. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések 2018 első kilenc hónapjában 1950,2 milliárd forintot tettek ki, melyek 24,0%-kal teljesültek magasabban, mint az előző év azonos időszakának kiadásai. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 277,9 milliárd forint kifizetés történt normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 120,2 milliárd forint kifizetése kiemelt közúti projektekre, 111,9 milliárd forintot tett ki a „Modern Városok Program” keretében megvalósuló fejlesztések kifizetése, 96,3 milliárd forint utalása a közúthálózat felújítására, 87,1 milliárd forint folyósítása az „Autópálya rendelkezésre állási díj” törvénysorról, 69,2 milliárd forint kifizetése közúthálózat

fenntartásra és működtetésre, 54,0 milliárd forint utalás a „Beruházás ösztönzési cél-előirányzat” törvényi sorról, 50,2 milliárd forint kifizetése a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, elsősorban az Országos Rendőr-főkapitányság, illetve a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat részére, 45,9 milliárd forint utalás a „Nemzeti agrártámogatások” törvénytörvényről, valamint 45,5 milliárd forint „A terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” sorról kifizetett összeg. A két év első kilenc hónapjának kiadásai közötti eltérést többek között a „Kiemelt közúti projektek”, a Modern Városok Program fejlesztéseire, valamint a „Közúthálózat felújítása” törvényi sorokról kifizetett összegek magyarázzák. A kiadások tartalmazzák továbbá a Központi Maradványalapba történő befizetéseket is.

Az **uniós programok** előirányzatain 2018. szeptember végéig összesen 1498,2 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 62,0%-os teljesítését jelenti. Az év során felmerült kiadások legnagyobb részét a 2014-2020-as programozási időszak kohéziós operatív programjai adják, szeptember végéig összesen 1255,9 milliárd forintot. Az eddig legjobban teljesítő operatív programok: az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (297,1 milliárd forint), az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (275,5 milliárd forint), valamint a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (254,8 milliárd forint).

A **2018. évi szeptember végi, együttesen több mint 7575 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 573,7 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 111,3 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-IX. hó	
	2017	2018
1. Bevétel	84,5	100,1
1.1. Forint	85,7	100,5
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	85,5	100,5
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	0,1	0,1
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	0,1	0,0
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	0,0	-0,1
1.2. Deviza	-1,2	-0,4
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	-1,2	-0,4
2. Kiadás	769,5	673,8
2.1 Forint	560,3	500,0
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	20,8	17,5
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	476,3	423,6
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	63,2	58,9
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	0,0	0,0
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	0,0	0,0
2.2. Deviza	209,2	173,8
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	16,5	15,0
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	192,7	158,8
3. Kamategyenleg	685,0	573,7

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága 2018. szeptember végéig 1671,9 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – jelentős részben a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 2054,5 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 249,1 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatörlesztés 601,5 milliárd forint értékben.
- **A negyedik – szintén csökkentő hatású – tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása miatt bekövetkezett mark-to-market betétállományok csökkenése 30,2 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint szeptember végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2018-ban, milliárd forint

	2017. december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2018. szeptember 30.		változás százalékpont
	előzetes állomány	megoszlás (%)					előzetes állomány	megoszlás (%)	
	I-IX. hónap								
1. Forint	20 689,4	77,35	9 784,7	7 730,1	0,0	2 054,5	22 743,9	80,03	2,68
1.1. Hítel	1 041,1	3,89	94,0	17,0	0,0	76,9	1 118,0	3,93	0,04
1.1.1. Külföldi	1 041,1	3,89	94,0	17,0	0,0	76,9	1 118,0	3,93	0,04
1.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
1.2. Állampapír	19 648,3	73,46	9 690,7	7 713,1	0,0	1 977,6	21 625,9	76,10	2,64
1.2.1. Piaci értékesítésű	19 609,2	73,32	9 690,7	7 713,1	0,0	1 977,6	21 586,7	75,96	2,65
1.2.1.1. Kötvény	11 767,1	44,00	2 294,4	1 317,5	0,0	976,9	12 744,0	44,84	0,85
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	1 039,2	3,89	3 259,7	2 824,4	0,0	435,3	1 474,4	5,19	1,30
1.2.1.3. Lakossági állampapír	6 802,9	25,43	4 136,5	3 571,1	0,0	565,4	7 368,3	25,93	0,49
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,2	0,15	0,0	0,0	0,0	0,0	39,2	0,14	-0,01
2. Deviza	5 782,5	21,62	316,8	918,3	249,1	-352,5	5 430,1	19,11	-2,51
2.1. Hítel	929,1	3,47	220,3	370,4	41,2	-108,9	820,2	2,89	-0,59
2.1.1. Külföldi	929,1	3,47	220,3	370,4	41,2	-108,9	820,2	2,89	-0,59
2.1.2. Belföldi	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
2.2. Állampapír	4 853,5	18,15	96,5	547,9	207,9	-243,6	4 609,9	16,22	-1,92
2.2.1. Külföldi	4 145,9	15,50	71,3	493,9	176,9	-245,7	3 900,2	13,72	-1,78
2.2.2. Belföldi	707,6	2,65	25,2	54,0	30,9	2,1	709,7	2,50	-0,15
Összesen	26 472,0	98,97	10 101,4	8 648,5	249,1	1 702,1	28 174,0	99,14	0,17
Egyéb kötelezettség	274,2	1,03	760,3	798,6	8,1	-30,2	244,1	0,86	-0,17
MINDÖSSZESEN	26 746,2	100,00	10 861,7	9 447,0	257,2	1 671,9	28 418,1	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága szeptember végéig 352,5 milliárd forinttal 5430,1 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2017. év végi 21,6%-os szintről 19,1%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága szeptember végéig 2054,5 milliárd forinttal nőtt, és 22 743,9 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 80,0%-át. 2017 decemberében ez az arány 77,4% volt.

2018. szeptember végén a lakossági állampapírok állománya 7368,3 milliárd forintot tett ki, ami 565,4 milliárd forint növekedést jelent 2017. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2018. szeptember végén 475,4 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2932,9 milliárd forint volt. A kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír állománya 160,9 milliárd forint összegű növekedése következtében 537,7 milliárd forintra emelkedett szeptember hó végéig. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3363,7 milliárd forint volt szeptember végén, amely a forgalmazás során bankokhoz került lakossági állampapírok visszavásárlása és a befektetők kör szűkítése következtében 97,8 milliárd forinttal alacsonyabb a 2017. év végi állománynál.

A külföldi befektetők állampapír-állománya szeptemberben 39,4 milliárd forinttal növekedett az előző hónapoz képest. A külföldi állomány 97,0%-a, 3634,8 milliárd forint államkötvény és 3,0%-a, 114,3 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje szeptember végén 5,2 év volt, amely kismértékű növekedést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swap műveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 30,2 milliárd forinttal csökkent az euró ez évi felértékelődése következtében és szeptember végén az állomány 244,1 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 0,9%-át teszi ki.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* szeptemberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 1,9-ről 2,1-re emelkedett. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,1-ről 2,2-re emelkedett.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján a hozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 4 bázisponttal csökkent és 0,05%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 0,58% lett, amely 3 bázisponttal magasabb az augusztusi értéknél.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 1,76%-ot tett ki, amely 13 bázisponttal magasabb az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamtól. Az *5 éves kötvény* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam 2,96%-ot ért el, amely 16 bázisponttal magasabb az utolsó

augusztusi aukcióhoz képest. A *10 éves kötvényaukción* 3,58%-os átlaghozama 17 bázisponttal nagyobb, mint az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozam.